

DE KLEINE NAAKTE AAP

- Een korte geschiedenis van de mensheid •

© 2026 Desmond Morris | uitgeverij Noordboek

Oorspronkelijke titel: La scimmietta nuda

© 2025 Giunti Editore S.p.A., Firenze-Milano

Bompiani is an imprint of Giunti Editore S.p.A.

www.giunti.it

www.bompiani.it

Uit: *De naakte aap* van Desmond Morris

© 1967, 2017 Desmond Morris, Jonathan Cape, Londen

Vertaling Manon Smits

Omslagbewerking & boekverzorging Julien Hoekstra-Kermans, DTP-Atelier

Geïllustreerd door Jose Luis Garcia Lechner @studiogarcia

ISBN 978 94 6471 527 9

NUR 210

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van uitgeverij Noordboek, Gorredijk, Nederland – info@noordboek.nl.

Noordboek is onderdeel van

20 leafdesdichten en in liet fan wanhoop bv

www.noordboek.nl

DESMOND MORRIS

DE KLEINE NAAKTE AAP

- Een korte geschiedenis van de mensheid •

Vertaling: Manon Smits

Illustraties: Jose Luis Garcia Lechner, studiogarcia

NOORDBOEK

Wij, de naakte apen

Mijn naam is Desmond Morris en ik ben zoöloog en etholoog. Dat betekent dat ik dieren bestudeer en kijk naar hoe ze zich gedragen. En aangezien de mens ook een dier is, houd ik me ook bezig met de mens. Jaren geleden heb ik een boek geschreven met de titel *De naakte aap*. Of eigenlijk heette het *The Naked Ape*, want ik kom uit Engeland. Letterlijk vertaald betekent het 'De naakte mensaap', maar het is in Nederland gepubliceerd als *De naakte aap*.

Dit boek is een bewerkte versie daarvan voor kinderen die niet alleen op zoek zijn naar sprookjes, fabels met dieren of wonderbaarlijke avonturen. Nee, wat je hier vindt is de geschiedenis van onze voorouders, op een eenvoudige manier verteld, en ook een stuk korter. Later als je groot bent kun je dan de langere versie lezen, en nog veel meer interessante teksten die over hetzelfde onderwerp gaan. Tot die tijd is er dus dit boek, dat speciaal bedoeld is voor jullie, naakte aapjes. Daarom heet dit boek dan ook: *De kleine naakte aap*. Ik hoop dat jullie zo leren begrijpen wie wij zijn en waar we vandaan komen. Want als je weet waar we vandaan komen, begrijp je ook beter waarnaar we op weg zijn.

Veel leesplezier,
Desmond Morris

MENSAPEN EN AAPJES

In de loop van de geschiedenis heeft de mens steden gebouwd, meesterwerken geschilderd, muziek gecomponeerd en poëzie geschreven. Ook vond hij toestellen uit waarmee hij kon vliegen. Toch is hij altijd een aap gebleven, ook al heeft hij maar heel weinig vacht vergeleken bij onze naaste familieleden de chimpansees, orang-oetans en gorilla's. Die zijn allemaal vrijwel helemaal behaard.

*Wij mensen zijn
naakte apen*

Bij de geboorte zien een mensenbaby en een babyaap er verschillend uit (denk vooral aan die beroemde vacht). Wat betreft hun bewegingen, lichaamshouding en vaardigheden lijken ze juist heel veel op elkaar. Met de tijd begint de mensenbaby steeds meer verschillend en ingewikkelder gedrag te laten zien. Jonge chimpansees worden steeds beter in bomen klimmen, maar mensenkinderen leren vooral snel communiceren, denken en zich aanpassen aan de wereld om hen heen.

Wij mensen zijn zo trots op onze intelligentie **dat we onszelf HOMO SAPIENS noemen**. Dat betekent in het Latijn, de taal van de oude Romeinen, 'denkende mens'. Wij zijn dus de Denkers, hebben we zelf besloten. Maar in elke Denker zit ook iets dierlijks. Er leeft een aapje in ons dat ons eraan herinnert waar we vandaan komen en wat we vroeger waren.

MINDER VACHT, MEER BREIN

Er leven 193 soorten apen met of zonder staart op de wereld. Die apen hebben allemaal een vacht, op eentje na: de homo sapiens. Van al die soorten heeft de homo sapiens het grootste brein. Hij kan praten en zijn stem gebruiken, op verschillende toonhoogten, van superhoog tot heel erg laag. Ook is hij nieuwsgierig en onderzoekend, en hij heeft zich over de hele wereld verspreid.

Maar stel dat we alle primaten op een rij zouden zetten. (Primaten zijn de grote familie van halfapen zoals maki's en sprookjesdieren, apen, mensapen én mensen.) Dan is het best lastig te bepalen waar in de rij de homo sapiens hoort. Als we hem zien als de meest ontwikkelde aap en hem naast de grote mensapen zonder staart zetten, zoals de chimpansee en de gorilla, zien we meteen dat hij heel anders is. De homo sapiens heeft lange benen, korte armen en vreemde voeten vergeleken met die van zijn burens. Het is duidelijk dat de vorm van zijn voeten is veranderd door zijn manier van lopen. De mens loopt namelijk rechtop. En het grootste verschil van allemaal?

Hij is bijna helemaal
NAAKT!

Een vacht is heel nuttig als je een zoogdier bent. Die zorgt ervoor dat de lichaamstemperatuur gelijk blijft en beschermt tegen de felle zon. Er bestaan zoogdieren die in de loop van duizenden jaren hun vacht voor een deel of zelfs helemaal hebben verloren. Denk maar aan walvissen, dolfijnen, nijlpaarden. Maar dat zijn waterdieren. In het water had hun vacht geen zin. Sterker nog, die was alleen maar lastig: de vacht werd nat en zwaar. **Logisch dat die is uitgevallen.** Maar waardoor is ook de homo sapiens bijna al zijn lichaamsbeharing kwijtgeraakt? Mensen leven tenslotte niet in het water. Hooguit gaat hij er af en toe in om te zwemmen of zich te wassen.

*Als je even geduld hebt, ontdek je dat
over een paar bladzijden!*

PRACHTIGE BEROEPEN

De **PALEONTOLOGIE** is de wetenschap die de overblijfselen van fossiele planten en dieren bestudeert. Die overblijfselen zijn vaak in de rotsen bewaard gebleven. De **ETHOLOGIE** is de wetenschap die het gedrag van dieren (inclusief de mens) bestudeert.

De insectenetende zoogdieren aten in het begin, zoals de naam al zegt, alleen insecten. Daarna ontdekten sommige soorten hoe lekker planten of de vruchten van planten smaakten, zoals bessen, noten, blaadjes en kiemen. Maar ze aten ook graag vogeltjes, kikkers, eieren, hagedissen. Ze konden steeds beter zien en ze leerden dingen te grijpen en vast te houden. En hun handen en voeten leerden steeds preciezere bewegingen te maken. Ook hun brein groeide langzaam maar zeker, net als hun **STAART**, die heel nuttig was om hun evenwicht mee te bewaren. Het bos was een uitstekende plek om te leven. Daarom bleven ze daar, veilig verstoppt voor de vele roofdieren in het open veld. Dit alles gebeurde tussen de 35 en 25 miljoen jaar geleden.

VEILIG IN HET WOUD

Om erachter te komen waarom de homo sapiens zijn vacht verloor, moeten we heel ver teruggaan in de tijd. En we moeten de wetenschappers bedanken die hun tijd en talent hebben gebruikt om dit te bestuderen. Dat soort wetenschappers houdt zich bezig met de **PALEONTOLOGIE** en de **ETHOLOGIE** (Prachtige beroepen trouwens, als je nog niet weet wat je later wilt worden, moet je daar eens over nadenken.)

Door heel veel te onderzoeken, en dan vooral wat er heel vroeger, tot wel 25 miljoen jaar geleden is gebeurd, ontdekten de wetenschappers dat *de primaten afstammen van de eerste zoogdieren: de insecteneters*. Die waren klein en schuw en leefden in de bossen. Daar zochten ze beschutting tegen woeste, vraatzuchtige reptielen die goed gepantserd waren dankzij hun schubben, zoals de dinosauriërs.

